

zonder het wakke stee
t de voor-
t, die haar
ls, in voor-
ragt. Voor
aan Jezus
is er hier
een vragen,
arbeid voor
orzaak om
ing in ver-
als die ons
n, geeft wel
christelijke
waarop het

ot verlegen-

minkrijk en
aakt, recht

hij niet tot
het Woord
onderheden,
es Apostels
er Gemeente
voorbiddin-
n, voor ko-

verbinding
n", zeggen
d niet mag
geen we er
ist en liefde
Iem roepen,
veer zekere

le aandacht
en, als we,
van afzon-
ten.

ou het ons
kracht, die
zou verster-
alle ziel en

geen enkel
Salomo bij
er een uit-
r dan twee
ren en die

onze voor-
aamvatten,
e aandacht

ons daar-
Vader".
n daarnaast
elangen in
met dezen,
n arbeid en
in nabij in
ij de leiding

erste plaats
re-zelf door
t naast aan

maar immer
is meeleven
a niet weg-
den op het
ontsluit.

n roept in
behoeft ons

ons bidden
at Hij niet
en over wat

ENHOUT.

EN.

reeds om
vaarna om
derom een
verd appèl
ng der no-

na eenige
n verschij-
Synode in
uften door
deling het
nazien der
ding in zijn
ntien, welk

rapport wij ook gedrukt in handen hadden. De Belgische Zendingkerk heeft evenals dit het geval is met de Schotsche Kerken, een Algemeene kas, waaruit al de Kerken worden betaald. Een systeem waartegen wij, vooral onder leiding van wijlen Prof. Dr. L. Rutgers, groote bezwaren hebben. In verband met deze rapporten rakende de finantiën, en hunne conclusies kwamen even min of meer principieele vragen ter sprake. Een eerste opmerking was, dat in dit rapport zoo weinig de godsdienstige toon werd vernomen, waartegenover door anderen werd opgemerkt, dat, al kwam die niet met evenzoveel woorden uit, toch reeds de weergave van ledereen post van ontvangst en uitgave een acte was van dank aan den Heere. Vooral de grijze Kennedy Anet wees daarop en hij was het, die aan het einde van de behandeling van dit punt in eens zijn hart uitstortte in een warm dankgebed. Uit de discussie bleek ook, dat tegenover de sterkere strooming van centralisatie er eene was, die liever den weg der decentralisatie op wilde gaan. Ook vernamen wij de ernstige klachte, dat de sterkere Kerken niet genoegzaam haar roeping gevoelden de zwakkere te hulp te komen. Met verontwaardiging werd het gering bedrag genoemd, dat op den Hervormingsdag in bijzondere collectie was geïncasseerd. Uit een en ander kon men merken, dat er een inzinking dan vooruitgang viel te constateeren. Vooral Aloys Gautier toonde zich bij deze discussie in zijn kracht.

De begroting voor 1924 à 1925 raamt de uitgaven op 610.000 franks (men vergeet niet de depreciatie van den frank) en de inkomsten op bijdragen uit den vreemde tot een bedrag van 265.860 frank, waaronder ook uit ons land een deel wordt verwacht. De Belgische Kerken zelf zullen moeten opbrengen om een sluitende begroting te krijgen 253.590 frank.

Men ziet, dat deze Kerken zeer afhankelijk zijn van de hulp der Buitenlandsche Kerken. Om zich die te verzekeren, hebben het laatste jaar eenige predikanten collectereizen ondernomen naar onderscheiden landen.

Het was dan ook niet onwaardig, dat op dit punt van het Agendum de ontvangst der afgevaardigden uit den vreemde volgde.

De eerste, die aan 't woord kwam was de afgevaardigde van de Unité des églises de France. Na breed te hebben stil gestaan bij die dingen, waardoor deze kerkgemeenschap nauw vereend was met die van Frankrijk, deelde hij iets mede van wat beide Kerken gemeen was; als gemeenschapelijke vijanden werd het clericalisme genoemd, het alcoholisme en het groot deficit als bijzondere vijand der Fransche Kerken. Op die terreinen lag dan ook het hoofddoel van de werkzaamheid der Fransche Kerken, waarbij nog het blauwe kruis en het pacifisme werd genoemd. Door 't geen deze afgevaardigde mededeelde werd bevestigd wat Prof. E. Doumergue bij zijn laatste bezoek aan Kampen mededeelde, dat n.l. de actie van de Fransche Kerken bijna geheel opgaat in haar bemoeienis met aangelegenheden rakende het sociaal terrein. Sterk steekt hij dit streven af, dat der Deutsche Hugenottenvereins. De Fransche Kerken moesten maar eens in de leer gaan bij deze Duitse vereeniging en haar doel en vooral moest men in Frankrijk eens lezen heft één van deze vereeniging: Der Glaubenskampf der Hugenotten van de hand van den Franschen predikant van Frankfurt Alfred de Quervain. Deze schrijver blijkt een waardig opvolger te zijn van een Heidanus en Datheen uit de eerste dagen der Fransche Gemeente aldair.

Op den Franschen afgevaardigde volgde de Schot en die van onze Kerken. Uit hun toespraken viel een andere toon te beluisteren. De rede van onzen afgevaardigde werd een- en andermaal onderbroken door bijvalsbetuigingen.

Zij werden op hartelijke en eenvoudige wijze beantwoord door Emile Hoyois van Luik, die ook de andere afgevaardigden, die in de namiddagzitting volgden, beantwoordde.

Na den gemeenschappelijke maaltijd volgt het rapport van de Deputaten voor hulpbehoevende studenten, gelijk wij hen zouden noemen. De alumni worden met name genoemd en uit de mededeelingen blijkt mij, dat o.a. één hunner studeert te Straatsburg. De scholen waaraan zij studeeren, die daarna deze Kerken zullen dienen, zijn van ongemeen grooten invloed op deze kerkengroep! Zes alumni worden ondersteund. De eene, die te Straatsburg studeert is een Vlaming. Zou het niet van groote gevolgen kunnen zijn indien hij, die 't Nederlandsch verstaat, ook naar onze scholen werd gezonden? Misschien dat de Commission des Etudes daarop eens kon worden gewezen.

Nadat nog een paar rapporten volgden rakende de verhouding tot de wereldalliantie voor den vrede der Kerken en het verbond van Protestantische Kerken in Frankrijk, volgden wederom eenige afgevaardigden uit den vreemde en wel Mackay, die de vergadering toesprak namens de Presbyteriaansche Kerk van Engeland. Hij werd beantwoord door De Anet Jr. Dan volgt uit Frankrijk, de zendingsman Bianki, een bekende figuur, met warm applaus begroet, die des avonds nog eens optreedt in de gezellige samenkomst, gehouden na acht uur. Daarna spreekt een kolonel uit Genève, namens

de unie van vrije Kerken uit Fransch-Zwitserland, die mededeelingen doet omtrent het werk der evangelisatie en colportage in Genève, waarbij het lekenement sterk op den voorgrond treedt. Mij kwam dan ook een gerucht ter oore, dat ook in Genève zich teekenen voordoen van eene herleving van het historisch Calvinisme. Daar de Eglise nationale van Genève zichzelf niet had kunnen doen vertegenwoordigen, werd de brief voorgelezen, door haar gezonden. Wat de afgevaardigde van den Bond van Belgische Protestantische Kerken behoorde niet tot het belangrijkste dat werd gesproken. Sterk stak daarbij af het woord van den Franschen afgevaardigde, die namens de Société centrale évangélique de Paris sprak. Ik las van Paul Barde, die eveneens met deze vereeniging in relatie staat, de zoon van den zoo bekenden en sympathieken Geneefsch Hoogleraar van 't Oratoire, wiens Handelingen der Apostelen in onze taal vertaald werd, uitgegeven door Kok te Kampen, een brochure over de methode bij de Evangelisatie. Hieruit bleek mij welke uitnemende elementen er nog schuilen onder de Fransche Protestanten. De zooveen genoemde spreker is stellig ook een niet geringe kracht.

Nadat nog een afgevaardigde van 't heilsleger had gesproken, die zeer hartelijk werd ontvangen en nagenoeg alle zittingen der Synode bijwoonde, volgde des avonds nog in de gezellige samenkomst de afgevaardigde van het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap, die de vergadering direct weer moest verlaten. Van de Fédération du Nord der Fransche Kerken sprak Durand, Pasteur à Roubois, die mij een goede kracht geleek en in dit milieu een goede en zeer gewaardeerde bekende bleek.

In de gezellige vergadering, die des avonds onder den toevloed van zeer vele leden van de Kerk van Junet in het kerkgebouw werd gehouden, was naar veler oordeel veel te veel muziek en zang. Zij werd geopend met gebed en gezang. In haar voerde ook nog Bianchi het woord. Toch was zij hoofdzakelijk gewijd aan de viering der gedachtenis van het vijftigjarig jubileum van den vriendelijken De Kennedy Anet. Een kort historisch overzicht werd gegeven van den zeer veel omvattenden arbeid van dezen man, van den zoon van een der uitnemendste grondleggers dezer kerkgemeenschap. Reeds de derde generatie dient haar in den zendingsdirectie Anet Jr.

De familie Anet heeft veel voor de zendingskerk gedaan.

Haar naam is in haar midden in zegenrijke gedachtenis.

Kennedy Anet, de jubilaris, is thans eereid van den Synodalen Raad.

Wederom was een warme dag ten einde; de avondstond snelde heen en toen wij terugkeerden naar onze gastvrije en vriendelijke gastvrouw en nog kennis maakten met den jongen Berthoud, de zoon van den professor in de dogmatiek aan het Oratoire en de vrouwelijke afgevaardigde uit de Kerk van Franchies, lag een dag achter ons, waarop door velen hard was gewerkt, hard gewerkt ook op de Synode der Zendingkerk.

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

Elise van Calcar.

Van denzelfden schrijver als we voor 2 weken reeds citeerden, Dr. v. Gheel Gildemeester, lezen we in „Stemmen voor Waarheid en Vrede" interessante artikelen over Elise van Calcar. Enkele stukken nemen we over:

Mij is het hiervolgende voorval aangaande mevrouw Eigeman medegedeeld, uit de dagen dat zij niet meer werd behandeld door haar gewonen magnetiseur, die de gunst verloren had eerst van Mevrouw Eigeman's onafscheidelijken hond (een indische gladakker) daarna van haar zelve, waarna het bleek dat mevrouw Eigeman alles behalve een afgesloten medium was, maar zeer toegankelijk voor alledaagsche invloeden en soms „boodschappen" overbrengende die zij kennelijk verzoon. In die dagen hield mevrouw v. C. seances op Zondagmiddag in haar huis in de Weimarstraat; en zij had haar vriend en voor een groot deel haar geestverwant den overste van Hoogstraten uitgenoodigd om daarbij tegenwoordig te zijn. Maar de heer van Hoogstraten bedankte. Hij was bestuurslid van de „zedelijke verbetering", en gaf als zoodanig zijne Zondagmiddagen aan de gevangenen in de strafgevangenis in „het Duin". Dit nu mishagde mevrouw van Calcar. Die was er op gesteld dien overste, adjudant i.b.d. van de Koningin op hare Zondagmiddagen te zien. En wat gebeurt? Op eene der eerstvolgende seances komt de overleden kapitein van het indische leger Altling von Geusau; dien de overste v. H. nog als luitenant had gekend. Deze kwam nu zijn „kamerad" den overste, een lesje geven! Dat hij zijn Zondagmiddagen niet aan die gerangenen geven moest; die konden toch in een volgend leven wel bekoerd worden; neen, die overste en adjudant i.b.d. van Hare Majesteit, die moest H. M. winnen voor het Spiritualisme! — En mevrouw van Calcar verzoekt den vriendelijken overste om eens bij haar te komen, en leest hem deze „communicatie" als een heuse boodschap van de overzijde voor! Het is wezenlijk gebeurd.

En enkele bladzijden verder heet het:

Vervolgens deelt mevrouw v. C. een paar communicaties mede van meer burgerlijke afkomst. Daar

is in de eerste plaats Dr. C. E. van Koetsveld. Eerlijk gezegd, dit schrift lijkt weinig op dat van mijn beminden overleden collega. Hij overleed 4 Nov. 1893; reeds den 6en „kwam" hij „in het feit van tot mij te komen vóór hij de aardache steer verliet, ligt de bekentenis van zijn ongelijk", schrijft mevrouw v. C. en het doet haar goed.

Dan zijn er „manifestaties" van De Willem Unger; van Da Pijzel en mevrouw Pijzel; van De J. J. L. ten Kate; hij was 26 Dec. '89 overleden en komt van '27 Febr. '90 tot 6 Jan. '93. Zijn schrift wordt gefotografeerd. Ik kon zijn schrift. Is dit het? En schrijft hij daarginds taalfouten? Ik kan het niet helpen, maar zet hier een vraagteken. Haar oude vriend Dr. Schotel komt en velen uit den Wassenaarschen tijd. Dondervogel 5 Juni '90 komt eene communicatie in vliegend schrift; met lange halen: Jacqueline van Wassenaar van Catwijk-Hoffman; eene van de velen die behoeft hebben aan schuldbelijdenis tegenover haar „lieve Elise". Zoo zijn er ook van den heer van Wassenaar (is hij daar nog Baron?) en van De L. J. van Rhijn (is die daar nog dominee?) 25 Juni 1889 op Avondrood in Doetinchem. Het zijn allemaal intieme zaken. Belijdenissen voor een biechtstoel. Hartsopeningen in heilige oogenblikken, en absoluut onder vier oogen. Mevrouw van Calcar fotografeert ze. Het zij zoo. Hier zijn de schoven van ongeveer alle broeders en zusters die zich voor Elise's school komen buigen, alvorens „hooger op" te kunnen gaan. Er komen manifestaties van prof. A. des Amorie v. d. Hoeven, en van zijn schoonzoon prof. Rauwenhoff; van de Zaalberg; van Rutgers v. d. Loeff; van Vloten — ja, ook van den professional-atheïst van Vloten en of het hem moeite kost! Van een paar roomsche geestelijken; daarvan heeft zij er maar een enkele. Kolonel van Hoogstraten had er meer; hij heeft ze mij wel laten zien, pastoors die geweldige moeite hadden om in te zien dat ze 'thier op aarde mis gehad hadden. En daar kunnen we in komen. — En zij heeft zelfs schriftelijk bezoek van de Costa en van.... Mr. Groen van Prinsterer.

Da Costa schrijft:

Of ik deze gave, die nu wordt uitgestort, waardeer? Mijn komst tot u zegt het u. Niet lang nog ben ik overtuigd dat dit alles uit God is, doch eenmaal het aangenomen hebbende, ben ik uw medearbeider. Gods genade op u en uw werk.

I. da Costa.

Het geestenschrift, hier gefotografeerd, lijkt zeer sterk op dat van da Costa.

En Mr. Groen!

„Had ik die denkbeelden kunnen aannemen die hier in dezen kring, in deze wereld gehuld worden, dan had ik mijne krachten beter besteed."

Dit geestenschrift is zeker niet de „gewone" hand van den heer Groen v. Prinsterer. Maar het is er familie van.

Mevrouw v. C. zou met haar antwoord gereed zijn, en zeggen „hij was daar nog niet genoegzaam geoefend in het schrijven."

Iets dergelijks als Mr. Groen komt de oude heer Esser vertellen. Esser de straatprediker. Ik heb hem nog goed gekend; en zeer hoog geschat; was niet blind voor zijn fouten en geloof dat hij de mijne zag (wat niet bepaald moeilijk is). Wij waren geen menschen voor mekaar. Hij veroordeelde de meeste domine's en ik vond een straatprediker misschien moediger maar overigens door gelijke gevaren omringd. Een ander punt van verschil was Dr. Kuyper — indien men zoo'n reus een punt mag noemen! Hij zei mij eens: „als ik voor mijn oogen zie dat Kuyper in een sloot loopt, dan loop ik met hem mee," waarop ik antwoordde: „dat zou ik alleen doen, als ik absoluut niets beters kon bedenken". Toch was hij een goed man.

Op bl. 790 lezen wij hoe De Huet, 29 Nov. 1885 aan Mevrouw v. C. schrijft: „Esser was bij ons. Toen ik hem sprak over zijne vroegere gevoelens, schreef hij:

Gemaaktheid en anders niet; geloof mij, ik ben teleurgesteld. O Dr. Kuyper! wil toch uwe oogen openen voor de teekenen der tijden, want ze zijn waarheid; maar al onze leerstellingen falen."

Huet vroeg hem, „of hij dit aan Kuyper schrijven zou?" waarop Esser antwoordt: „Hij zal het toch niet gelooven." Daar kon hij wel gelijk aan hebben.

Het schrift is Esser's schrift. En het schrift van Huet — na zijn verscheiden, is zeer bepaald schrift van P. Huet.

Zeker, het schrift is misschien Essers schrift. Maar de stem is niet Essers stem. En een oude blinde Izak kan beter wachten op inlichtingen, die betrouwbaar zijn, als hij, vóór den tijd, die redelijkerwijze gescht mag worden, de juiste te zijn, een gewaarwording krijgt van iemand, die hem lijkt de handen te hebben van iemand, wiens stem hij mist. Het gaat meer scheef als de waarneming te haastig concludeert.

Lourdes.

De waarschuwing, die tot voorzichtigheid maant in de beoordeeling van Elise van Calcar's geheimzinnigheden, geldt ook voor andere terreinen van waarneming. Reeds stipten we aan, hoe het onderzoek naar de wonderbaarlijke genezingen te Lourdes nog steeds een der verschilpunten is tusschen Roomschen en niet-Roomschen. De „Leuwarder Kerkbode" zegt in een van de vervolgartikelen van de interessante reeks over Lourdes o.m.:

Men zou een geheel verkeerd kijk hebben op het mirakel te Lourdes, wanneer men dacht, dat de geschiedenis van Bernadette daarbij de hoofdzaak was. Het is vooral Zola die het doet uitkomen in zijn reeds meermalen door ons genoemden roman over Lourdes, inzonderheid in de gesprekken tusschen Pierre en den geloovig geworden dokter Chas-